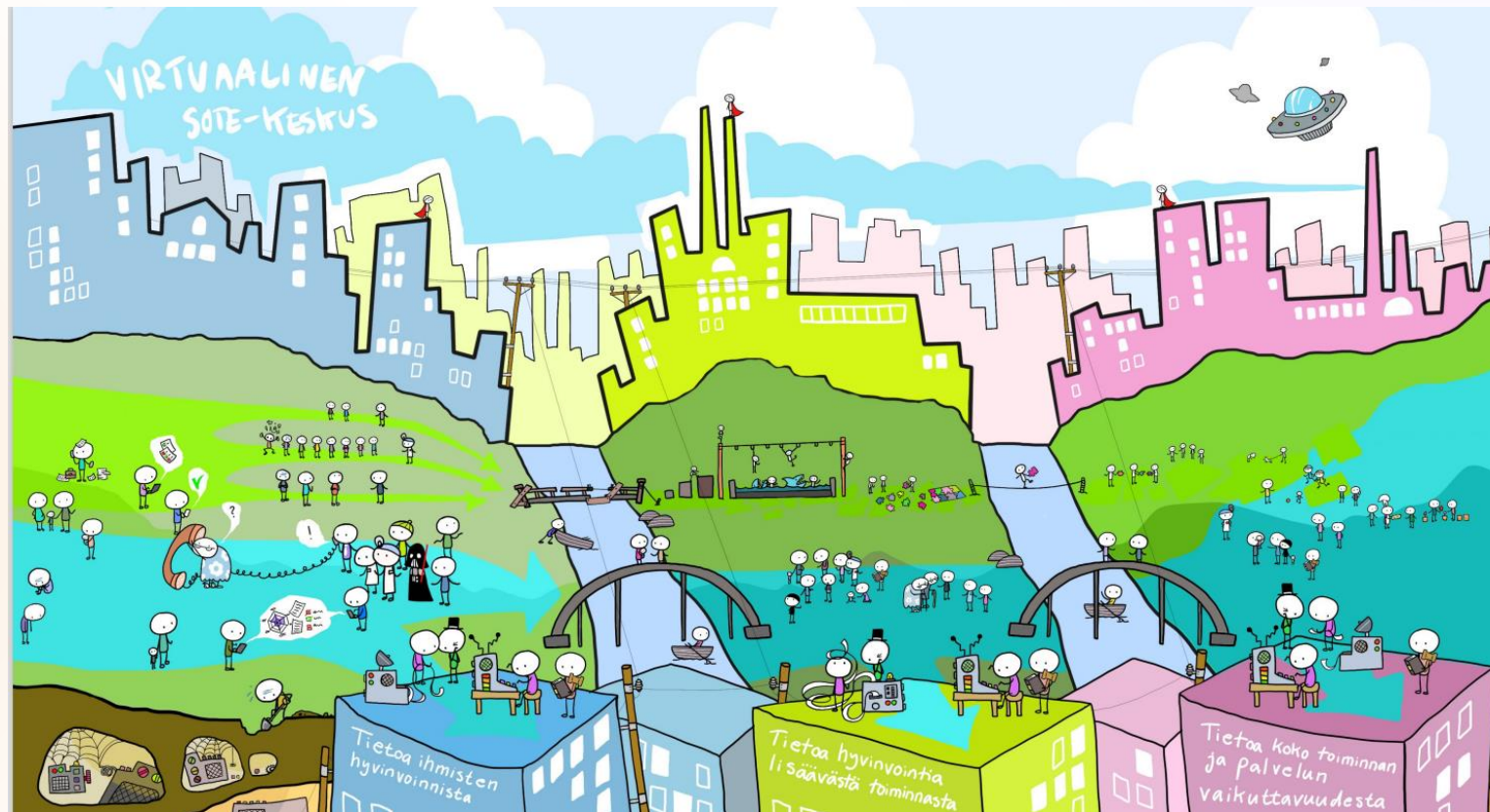

Sosiaalisen kuntoutuksen opas

Valmistelu

- Sosiaalisen kuntoutuksen suunnittelija Kirsi Vilpas kuntoutuksen työryhmässä osana Tulsoje Oma Häme – hanketta ja yhteistyössä sosiaalipalveluiden suunnittelijan Katja Raikaan kanssa.
- Opasta on työstetty lisäksi Oma Häme hyvinvointialueen sosiaalipalveluiden edustajien kanssa työpajoissa.
- Toimii soveltamisoppaana sosiaalisesta kuntoutuksesta päättävälle ja sosiaalisen kuntoutuksen toteuttajalle Oma Häme hyvinvointialueella.
- Oppaan materiaalia voidaan käyttää tietolähteenä kuntoutujalle ja sitä voi hyödyntää esimerkiksi kilpailutuksissa

Sisällys

- Perustuu Sosiaalihuoltolain (SHL, 1301/2014) 17 §, jossa säädetään sosiaalisesta kuntoutuksesta,
- THL:n valtakunnalliseen sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalliin ja THL:n suositukseen sosiaalisen kuntoutuksen laatukriteereiksi
- Sosku-hankkeessa tuotettuihin materiaaleihin (THL:n koordinoima ESR-rahoitteinen Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke (SOSKU) 2015–2018).
- Peilaa Sosiaali- ja terveysministeriön Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelman vuosille 2020–2022 suosituksia.

Sisällysluettelo

Alkusanat	1
1. Johdanto sosiaaliseen kuntoutukseen	3
2. Sosiaalisen kuntoutuksen kohderyhmät	5
3. Moniammatillisuus sosiaalisessa kuntoutuksessa	8
4. Sosiaalinen kuntoutus prosessina	9
4.1 Mistä saan tietoa, tukea ja apua	9
4.2 Huolen herääminen toimintakyvystä ja palveluun ohjautuminen.....	10
4.3 Kuntoutustarpeen selvittäminen.....	10
4.4 Sosiaalisen kuntoutuksen toteutus	13
4.5 Arviointi, toimintakykymittarit ja seuranta	13
5. Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli	14
5.1 Tehostettu yksilötyö eli yksilövalmennus	14
5.2 Osallisuutta edistävä ryhmämuotoinen tuki.....	17
6. Onnistuneen sosiaalisen kuntoutuksen osa-alueet asiakas- ja järjestelmätasolla	18
6.1 Sosiaalinen kuntoutus voimavaraistamisena	19
6.2 Asiakasosallisuus	20
6.3 Arkitaidot.....	20
6.3 Sosiaaliset taidot	20
6.4 Yhteisötaidot	21
7. Sosiaalisen kuntoutuksen laatuksiteerit Oma Häme hyvinvointialueella.....	23
7.1 mitä hyvällä laadulla tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollossa	23
7.2 Laatuksiteerien viisi tehtävää	23
7.3 Sosiaalisen kuntoutuksen laatuksiteerit Oma Häme hyvinvointialueella.....	25

Sosiaalisen kuntoutuksen määritelmä

- Sosiaalihuoltolain 17 § mukaan:
- ”*Sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi.*”
- Tämä voi olla yksilöllistä tai ryhmämuotoista tukea tai toiminnallista palvelua sekä näiden yhdistävää palvelua.

Toimintamalli

Yksilökohtainen tuki ja valmennus yhdistetään ryhmämuotoiseen toimintaa

Kuntoutuksen suunnitelma räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella

Arvioidaan myös muut sote-kuntoutustarpeet: Kokonaisvaltaisuus ja moniammatillisuus

Tavoitteellista, suunnitelmallista ja arvioitavaa kuntoutusta

Yhteiset toiminnan tuloksellisuuden mittarit

Tuen tasot

Erityistä tukea tarvitsevalle esim. nivelvaiheiden asiakkaille, kriisitilanteessa oleville, pitkään työelämästä pudonneille

- Tapaamiskerrat 1xviikossa, painopiste kotiin vietävissä jalkautuvissa palveluissa. Palvelun kesto maksimissaan kolme kuukautta.
- Tyypillisiä toimintatapoja ja tavoitteita:
 - kontaktin saaminen asiakkaaseen
 - työskentelyn painotus asiakkaan kuulemisessa
 - luottamuksen saavuttaminen ja sen ylläpitäminen
 - palvelut asiakkaan tarvelähtöisiä
 - turvataan perustoimintaedellytykset arjessa: kartoitetaan, selvitetään ja turvataan psyykkiset ja fyysiset palvelut sekä taloudellisten resurssit
 - motivointi ja voimaannuttaminen, tarvittaessa puolesta asiointi

Perustason tuki

henkilöille, joilla vaikeuksia elämän- ja arjenhallinnassa mm. jatkumona tehostetun tuen saaneille tai omanaan annettavana tuen tason palveluna, tukea tulevaisuudenajatteluun, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tukea tarvitseville

Tapaamiskerrat 1-2 x kk, painopiste tuen antaminen kotiin

- Asiakkaan motivointi, kannustus ja vastuuttaminen hoitaa omia asioitaan
- Rinnalla kulkeminen tarpeen vaatiessa
- Säännöllisen arkirytmien vakiinnuttaminen
- Ohjaus ja neuvonta tarvittaviin eri hallintoalueiden ja terveydenhuollon palveluihin ja varmistaminen, että asiakas osallistuu niihin
- Motivointi aktiiviseen toimintaan: kiinnittyminen tarvittaessa sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintoihin, muuhun kuntoutukseen (kuten päihdekuntoutus), kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun, työelämään, opintopolkuun, koulutukseen sekä sosiaaliseen toimintaan

Kevyen tuen taso

➤ Henkilöille, joiden tuen tarve vähäisempi kuin edellä mainituilla tasoilla, jatkumona vaativimmille tuen tasoille tai omana palvelunaan mm. ei suuria haasteita elämänhallinnassa, rinnalla kulkijan tarve, haasteet vuorovaikutuksessa, siirtymävaiheessa olevat

Tapaamiskerrat räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaan riippuen myönnettävän kuntoutusajan pituudesta. Pituudeksi suositellaan maksimissaan 6 kk ja tapaamiskerrat tarpeen mukaan. Asiakassuhteen aikana tapaamiskerrat voivat vaihdella: Alussa voi olla 1-5 krt/ kk ja sen jälkeen vain lopussa 1 krt. Painopiste on kodin ulkopuolella tapahtuvissa palveluissa ja se voi keskittyä esimerkiksi ryhmätoimintaan, mutta sisältää aina yksilövalmennuksen.

Kevyen tuen toimintatapoja

- Vahvistaa arjenhallintataitoja ja elämänhallintaa, esimerkiksi uni: Päiväohjelman, unipäiväkirjan käyttö, taloussuunnitelma ja -neuvonta, ohjaus palveluluihin kuten sosiaalinen luototus, yhteiset ostoskäynnit, ruunalaitto ja siivoaminen
- Kyky toteuttaa suunnitelmiaan ja valintojaan ja ratkaisujaan: motivoiva keskustelu, miinus-plusjanojen käyttö, tutustuminen tarjontaan yhdessä
- itseluottamuksen vahvistaminen
- omien ajatusten tunnistaminen ja niiden kanssa työskentely aktiivisesti kysymällä tai harjoituksilla
- ajan hallinnan ja stressinhallinta menetelmien opetteleminen

Kiitos